MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA

Seduta tal-25 ta' Mejju, 2012

Rikors Numru. 76/2010

Grace Sacco

vs

Onorevoli Prim Ministru;
Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku;
Direttur Customer Services fil-Ministeru ghal Ghawdex

Il-Qorti:

Rat ir-rikors li pprezentat ir-rikorrenti fis-6 ta’ Dicembru 2010, li jaqra hekk:

Illi r-rikorrenti ghandha l-grad ta’ enrolled nurse u ghal numru ta’ snin kienet tahdem fic-centru tas-sahha Victoria Ghawdex u sussegwentement fl-Isptar Generali ta’

Ghawdex, liema sezzjonijiet jaqghu taht ir-responsabilita' tad-Direttur Customer Services fil-Ministeru ghal Ghawdex.

Illi b'sehh mill-ewwel (1) ta' Novembru tas-sena elfejn u sitta (2006), l-attrici kienet imwaqqfa milli tahdem fis-servizz pubbliku minhabba ragunijiet ta' sahha.

Illi l-esponenti ma qablitx ma ' din it-terminazzjoni tal-impjieg taghha u kkontestat l-istess permess ta' kawza quddiem il-Qorti tal-Magistrati Ghawdex Superjuri, Gurisdizzjoni Generali li ggib in-numru sbatax tas-sena elfejn u sebgha (17/2007) fl-ismijiet **Grace Sacco vs Is-Supretendent Mediku fl-Isptar Generali ta' Ghawdex et**.

Illi l-partijiet kienu waslu ghat-transazzjoni f'dik il-kawza datata tmienja u ghoxrin (28) ta' Lulju tas-sena elfejn u tmienja (2008) fejn gie maqbul illi l-attrici kellha terga' titpogga fl-istess pozizzjoni li kienet fid-data ta' qabel ma hija giet infurmata bir-rizultat tal-bord mediku li kellu ghalhekk jerga' jigi komunikat lilha mill-gdid.

U fil-fatt hekk sar sakemm improvizament hija rceviet ittra datata sbatax (17) ta' Novembru tas-sena elfejn u disgha (2009) fejn inghad lilha illi ai termini tal-artikolu 114 (1) u 124 (7B) tal-Kostituzzjoni ta' Malta gie approvat illi hija tigi mnehhija mis-Servizz Pubbliku minhabba ragunijiet medici.

Sussegwentement irrizulta illi t-terminazzjoni tal-impjieg tal-esponenti ttiehdet mill-Prim Ministru wara rakkomandazzjoni mill-Kummissjoni ghas-servizz pubbliku.

Illi jirrizulta illi l-procedura segwita mill-intimati sabiex gie terminat l-impjieg tal-attrici, sar b'mod skorrett u mhux biss gew ghal kollox injorati u mwarrba provvedimenti tal-Public Service Management Code li dejjem gew skruplozament osservati f'kazijiet ohra; izda talli kollox sar ad insaputa tar-rikorrenti, li qatt ma kienet infurmata b'dak li kien ghaddej fil-konfront taghha. Di fatti, l-intimati qatt

ma ppruvaw jiehdu l-veduti tal-attrici dwar il-kaz u wisq anqas jaghtuha l-opportunita’ sabiex tiddefendi l-kaz taghha. Ir-rikorrenti qatt ma giet mistiedna tressaq il-kaz taghha kif di piu’ jistipula l-Public Service Management Code u kif oltre minn hekk huwa fundamentali taghha illi taghmel.

Illi oltre minn hekk, l-esponenti thoss illi giet diskriminata ghaliex fejn l-intimati dejjem applikaw il-provvedimenti tal-Public Service Management Code jirrizulta illi fil-kaz taghha, dan gie maqbuz u skartat kompletament.

Illi jirrizulta bl-aktar mod car illi quddiem il-kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku, l-affarijiet ma sarux kif suppost u dik l-awtorita’ kienet fl-obbligu li tizgura illi l-affarijiet isiru skond ir-regolamenti u aktar importanti minn hekk illi ma jigux mittiefsa d-drittijiet fundamentali ta’ min ikun qieghed jigi trattat quddiemha, b’mod specjali d-dritt ghal smiegh xieraq u li ma tigix diskriminat.

Illi minhabba l-agir tal-intimati, ir-rikorrenti qeghda ssoffri danni peress illi fil-prezenti ma hijiex qeghda tahdem u ma hijiex qeghda tithallas jew tircievi dawk il-bonuses jew allowances dovuti lilha.

Talbu l-intimati jghidu ghalfejn din l-Onorabbli Qorti m’ghandhiex:

Tiddikjara illi l-agir tal-intimati konsistenti fit-terminazzjoni tal-impjieg taghha sar bi ksur ta’ dritt fundamentali taghha ta’ smiegh xieraq bi ksur tal-artikolu disgha u tletin (39) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta u tal-artikolu sitta (6) tal-ewwel skeda tal-Kap. 319 cioe’ tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-drittijiet tal-bniedem.

Taghti dawk ir-rimedji kollha opportuni li jidhrilha fic-cirkostanzi, inkluz illi terga’ tordna illi r-rikorrenti li qeghda fl-istess pozizzjoni qabel ma gie terminat l-impjieg taghha.

Tillikwida dawk id-danni kollha sofferti mar-rikorrenti konsistenti f’telf ta’ pagi u allowances ohra li normalment

kien jispetta lilha li tircievi, u tikkundanna lill-konvenuti ghall-hlas ta' dawn id-danni.

Bl-ispejjez kollha kontra l-intimati li minn issa jinsabu ingunti ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tal-intimati Onorevoli Prim Ministru u tad-Direttur Customer Services fi hdan il-Ministeru ghal Ghawdex, li in forza taghha eccepew illi:

Fir-rikors promotur, ir-rikorrenti qed tallega illi t-terminazzjoni tal-impjieg taghha bhala *enrolled nurse* mal-Gvern allegatament jivvjola d-drittijiet fundamentali taghha senjatament l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem (Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta).

L-esponenti qed jikkontestaw l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet tar-rikorrenti stante illi huma infondati fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet segwenti:

1. Illi preliminarjament id-Direttur Customer Services fi hdan il-Ministru ghal Ghawdex m'hijiex il-legittimu kuntradittur stante li hi ma hadet l-ebda decizjoni ghat-tnehhija mix-xoghol tal-impjegata, u dan kif anke gie osservat u deciz mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Gurisdizzjoni Superjuri, Sezzjoni Generali fil-kawza ' Grace Sacco vs Supretendent Mediku et', Rikors Numru 26/2010 AE;

2. Illi preliminarjament ukoll, f'kaz ta' terminazzjoni ta' impjieg fis-servizz pubbliku, il-Prim Ministru dejjem jagixxi fuq il-parir tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku u fl-ebda waqt ma jezercita d-diskrezzjoni tieghu. Ai termini tal-Artikolu 86 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, il-Prim Ministru jesegwixxi biss id-decizjoni tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku. Illi jsegwi ghalhekk illi l-Prim Ministru m'huwiex il-legittimu kontradittur ghat-talbiet tar-rikorrenti li huma fis-sustanza taghhom diretti kontra l-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku;

3. Illi minghajr pregudizzju ghall-premess, l-esponenti qeghdin jirrespingu l-pretensjonijiet tar-rikorrenti kif dedotti fir-rikors hawn fuq imsemmi bhala infondati fil-fatt u fid-dritt. Dan peress illi, kif se jigi ppruvat fil-mori tal-kawza, ghall-kuntrarju ta' dak allegat mir-rikorrenti, il-proceduri gew esegwiti u ghalhekk it-terminazzjoni tal-impjieg taghha ma sarx b'mod skorrett;

4. Illi l-procedura li giet segwita sabiex jig terminat l-impjieg tar-rikorrenti kien a bazi tal-artikoli 114(1), 124(7)(b) u tal-110(1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

5. Illi r-raguni principali ghat-terminazzjoni tal-impjieg tar-rikorrenti kienet ghaliex ir-rikorrenti ma kinitx kapaci taqdi dmirijietha fuq ix-xoghol taghha, u kien il-fatt li hija ilha ghal diversi snin tbati minn problemi mentali li b'konsegwenza taghhom irrendewha inkapaci li tkompli tahdem bhala '*enrolled nurse*' stante li kienet ta' periklu kontinwu ghall-pazjenti li jidhlu ta' kuljum ghall-kura fil-Poliklinika ta' Ghawdex u fl-Isptar Generali ta' Ghawdex;

6. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess, il-fatt li r-rikorrenti ma kinitx fizikament jew mentalment kapaci illi twettaq dmirijietha sew, ma jinvolvi l-ebda determinazzjoni ta' dritt jew obbligu civili u lanqas ma jinvolvi d-determinazzjoni ta' akkuza kriminali u ghalhekk l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea huma fi kwalunkwe kaz inapplikabbli ghall-kaz odjern;

7. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess, kuntrarju ghal dak pretiz mir-rikorrenti, din l-Onorabbli Qorti ma ghandhiex gurisdizzjoni sabiex tordna illi r-rikorrenti terga' tidhol lura ghax-xoghol u dana stante illi tali decizjoni ma hijiex il-mansjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti izda hija wahda li, skond l-Artikolu 110 tal-Kostituzzjoni ta' Malta tispetta lill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku.

Ghaldaqstant, l-esponenti jissottomettu illi ma hemm l-ebda vjolazzjoni tal-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u

tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u ghalhekk il-lanjanzi tar-rikorrenti ghandhom jigu michuda.

Bl-ispejjez.

Rat ir-risposta tal-intimat Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku, li in forza taghha eccepiet illi:

Il-validita' tal-agir tal-Kummissjoni fl-ezercizzju tal-funzjonijiet taghha ma jistax jigi ezaminat minn ebda Qorti (Art. 115 tal-Kostituzzjoni ta' Malta) u ghalhekk, l-esponenti tecepixxi n-nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' din l-Onorabbli Qorti.

L-uniku kaz li fih jista' ma jigix applikat dan il-principju fundamentali huwa jekk ikun hemm provi cari ta' xi vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem stabbiliti mill-istess Kostituzzjoni jew fil-Konvenzjoni Ewropea. L-oneru tal-prova jaqa' naturalment fuq min qed jallegah.

Fir-rikors promotur ta' dan il-gudizzju ma gie indikat ebda inciz tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni, ghalkemm dan l-artikolu gie msemmi fl-ewwel domanda attrici flimkien mal-artikolu relevanti tal-Konvenzjoni Ewropea. Kif jirrizulta mill-fatti li jigu pruvati l-artikoli msemmijin m'humiex applikabbli ghall-kaz prezenti.

Rigward il-fatti, il-gudikant ghandu japprezza li dan m'huwiex kaz ordinarju ta' ufficjal pubbliku li jista' jinzamm fl-impjieg tieghu anke ghal zmien twil sakemm isiru l-investigazzjonijiet necessarji. L-impjieg tar-rikorrenti kien ta' *enrolled nurse* li f'idejha kien hemm mhux biss is-sahha izda l-istess hajja ta' mijiet ta' pazjenti. Kull gurnata li tghaddi x-xoghol taghha kien qieghed ipoggi f'riskji serji numru ta' pazjenti fl-isptar. Dan ma kienx dovut ghal xi htija tar-rikorrenti izda ghaliex hi kienet marida b'mod li ma setghetx tahdem ta' infirmiera.

Di fatti, il-kaz taghha gie a konjizzjoni tal-Kummissjoni sa mill-2007. Fil-bidu ta' dik is-sena, Dottor Kevin Mompalao bhala avukat tar-rikorrenti u ghan-nom taghha kien talab li hi tirtira mis-servizz pubbliku minhabba l-istat hazin tas-

sahha taghha. Dan il-fatt gie mohbi fir-rikors tal-attrici. It-talba taghha giet ezaminata mill-Medical Board, hi bdiet taghmel il-kura tal-marda taghha, u fl-2009 dahlet ghall-prova ta' tlett xhur *part-time*, sabiex jekk turi li hi mfejqa terga tibda tahdem *full-time*.

Fil-31 ta' Awissu 2009, Pawlu Buttigieg, bhala Manager Nursing Services, issottometta rapport dettaljat biex juri li r-rikorrenti ma setghetx tigi fdata fix-xoghol taghha, dejjem minhabba l-marda li kellha, u dan kien ta' detriment ghal sahhitha stess, izda aktar serjament "*service users' health implications may be jeopardized when Ms Sacco is delivering Nursing care*".

Il-Kummissjoni, rinfaccjata b'rapport bhal dan, ma kellhiex alternattiva ohra hlief li tirrakkomanda li r-rikorrenti "*should be retired from the Service on proved medical grounds*". Dan mhux kaz ta' tkeccija, izda mizura li kellha tittiehed fl-interess tal-istess rikorrenti u fl-interess suprem tas-socjeta'.

Konsegwentement, ghar-ragunijiet premessi u ghal dawk esposti mill-intimati l-ohra, id-domandi kollha tar-rikorrenti ghandhom jigu michuda. Bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

Rat illi wara digriet tat-18 ta' Frar 2011, moghti minn din il-Qorti gewipprezentati kopja tal-atti tal-kawza fl-ismijiet "Grace Sacco v Supretendent Mediku et", rikors numru 26/2010, deciza fit-12 ta' Novembru 2010 mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex), Gurisdizzjoni Superjuri;

Semghet il-provi li ressqu l-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat in-noti tal-osservazzjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat;

illi f'din il-kawza, ir-rikorrent, li ghandha l-grad ta' enrolled nurse u ghamlet snin tahdem fic-centru tas-sahha Victoria, Ghawdex, u anke fl-isptar generali ta' Ghawdex sfat imkeccija mill-impjieg taghha. Dan sehh allegatament ”on medical grounds”.

Il-fatti fil-qosor kienu dawn. Ir-rikorrenti giet *boarded out* f'Novembru tal-2006 minhabba l-kundizzjoni medika taghha. Hi kkontestat din it-terminazzjoni mill-impjieg, u wara li mill-awtoritajiet kompetenti gie realizzat li kien sehh zball tekniku fil-waqt ta' din il-procedura, sar qbil bejn il-partijiet li hi tigi mpoggija fil-pozizzjoni li kienet fid-data tat-terminazzjoni mill-impjieg, u terga' tghaddi bord mediku. Dan issuggerixxa li r-rikorrenti tigi "*gradually reintroduced in the work environment*". Peress li d-Direttur Customer Services gewwa Ghawdex ma kienx iltaqa' qabel ma' din it-tip ta' *reinstatement*, talab lill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (il-PSC) jiccara x'ghandu jsir. Din il-Kummissjoni tat istruzzjonijiet biex ir-rikorrenti tigi *reinstated*, pero' taht supervizjoni ghall-perjodu ta' 3 xhur, u wara jsir rapport li fih issir *assessment* tax-xoghol taghha, liema rapport kellu jinghata lill-PSC.

Sussegwentement, gheluq dawn it-3 xhur gie mhejji rapport minn Paul Buttigieg, Manager Nursing Services, li nghata lill-PSC. Wara li l-Kummissjoni evalwat ir-rapport, hareg rakkomandazzjoni lill-Prim Ministru biex ir-rikorrenti tigi rtirata mis-servizz pubbliku fuq bazi medika. Il-Prim Ministru accetta din ir-rakkomandazzjoni u ttermina l-impjieg tar-rikorrenti.

Ir-rikorrenti qed tilmenta mill-fatt li wara r-rapport tal-bord mediku, li kien issuggerixxa illi hi tigi "*gradually reintroduced in the work environment*", wara li kien sab li kien hemm "*a significant reduction in the symptoms that disabled her in the past*", ma nghatalha ebda opportunita' tiddefendi ruhha u l-passi li ttiehdu wara li kienet giet *reinstated* ittiehdu wara daharha u minghajr ma rega' intalab il-parir tal-*medical board*.

Fil-fatt, irrizulta li hi ma gietx moghtija kopja tar-rapport li kien hejja Paul Buttigieg, u meta dan gie diskuss fil-PSC,

hi ma gietx mitluba taghti l-fehma taghha; lanqas ma nstemghet mill-PSC qabel ma dan hareg ir-rakkomandazzjoni ta' tmiem l-impjieg.

L-intimati wiegbu li skont il-Kostituzzjoni, il-PSC mhux obbligat jaghti smiegh lill-ufficjali fis-servizz pubbliku, u, f'kull kaz, kien ovvju li r-rikorrenti ma kinitx kapaci twettaq dmirha b'dik id-diligenza mehtiega u li, ghalhekk, it-terminazzjoni mill-impjieg kien gustifikat.

Din il-Qorti taghmilha cara li hi mhux se tidhol biex tezamina jekk it-terminazzjoni tal-impjieg taghha kienx gustifikat jew le, peress li mhux il-funzjoni taghha li taghmel dan u lanqas, del resto, ma giet mitluba taghmel dan l-ezami. L-ilment tar-rikorrenti hu bazat fuq il-fatt li hi ma nghatatx smiegh qabel ma gie terminat l-impjieg taghha, u dan bi ksur tad-drittijiet fundamentali taghha kif protetti bl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem.

Dwar is-sottomissjoni li l-PSC mhux marbuta li taghti smiegh jew li l-ezercizzju tal-funzjonijiet taghha mhux sindikabbli minn dawn il-qrati, din il-Qorti mill-ewwel tghid li hi ma taqbilx ma' dan l-argument.

Il-Qrati taghna osservaw li l-PSC m'hijiex insindikabbli b'mod assolut, u jekk jigi allegat li l-PSC ma segwietx ir-regoli ta' procedura li hi stess tkun ghamlet ghas-smiegh tal-kazi quddiemha ("Cassar vs Chairman tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku", eventwalment ceduta quddiem l-Onorabbli Qorti Kostituzzjonali fit-13 ta' Novembru 1985), jew jigi allegat li l-PSC agixxiet b'mod diskriminatorju ("Galea vs Chairman tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku", deciza mill-Onorabbli Qorti Kostituzzjonali fl-20 ta' Jannar 1985), jew li l-istess PSC agixxiet bi ksur tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem ("Attard vs Sant'Angelo noe et", deciza minn din il-Qorti fis-6 ta' Novembru 1996), allura l-Qorti ordinarja tista' tintervjeni u taghti r-rimedju opportun. Din il-Qorti zzid li anke jekk jigi allegat, fuq livell amministrattiv, li l-PSC agixxiet bi ksur tal-principji tal-gustizzja naturali jew agixxiet *ultra vires* il-poteri taghha, il-Qrati ordinarji jistghu

u ghandhom jintervjenu. Il-principju tal-gustizzja naturali jridu dejjem u skrupolozament jigu osservati minn kull Qorti, Tribunal, Bord jew Kummissjoni mahtura biex tiehu decizjoni fir-rigward ta' individwu, u ebda awtorita' moghnija b'dan il-poter ma tista' twarrab dawn il-principji b'immunita' (ara, per ezempju, il-kazijiet "Zammit vs Falzon", deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-10 ta' Marzu 2003, "Mangion vs Cilia Pisani noe", deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fl-20 ta' Mejju 2004, "De Gaetano vs Awtorita' tal-Ippjanar" deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fit-30 ta' Marzu 2005, u "A J Hili ta' Miena Ltd vs Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Mizjud ", deciza minn din il-Qorti fl-14 ta' Ottubru 2004). Ovvjament, il-principju *audi alteram partem*, ma jfissirx li l-parti milquta trid bil-fors tinstema', izda li tinghata l-opportunita' tressaq il-kaz taghha.

F'dan il-kaz, ir-rikorrenti ma gietx mgharrfa bil-kontenut tar-rapport li sar dwar attitudni taghha fuq il-lant tax-xoghol. Il-fatt li, b'mod informali, hi giet mgharrfa li ma tantx kellha rapport tajjeb ghaliha jew li giet infurmata bin-nuqqasijiet taghha, ma jissostitwix l-obbligu tal-PSC jew tad-Direttur Customer Services fil-Ministeru ghal Ghawdex li jghaddulha kopja tieghu u tinghata l-opportunita' li tikkritikah u tiddefendi l-interessi taghha. Hu veru li f'kawzi civili, id-dritt ta' smiegh xieraq ma japplikax "*with quite the same rigour*" bhal fil-kamp kriminali, pero' huwa dejjem mehtieg certu minimu ta' trasparenza f'ezercizzju ta' gudizzju, in partikolari li dak li jkun jinghata l-opportunita' li jipprezenta l-kaz tieghu quddiem it-tribunal mahtur. Kien nuqqas ukoll tal-PSC li jiddeciedi li jirrakkomanda t-tmiem tal-impjieg taghha minghajr ma jaghti opportunita' lir-rikorrenti tressaq il-kaz taghha ghal quddiemu.

Din il-Qorti taghmel referenza ghal dak li osservat il-Qorti tal-Appell fil-kawza "Gatt v Prim Ministru et", deciza fis-6 ta' Settembru 2010, fejn dik il-Qorti, wara li ghamlet referenza ghall-Avviz Legali 186 tal-1999, intitolat "Regolamenti tal-Procedura ta' Dixxiplina tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku", u partikolarment ir-Regolament 35 ta' dan l-Avviz Legali, ghamlet is-segwenti osservazzjonijiet:

"*38. Huwa car li dan ir-regolament huwa intiz sabiex* *<u>f'kull stadju tal-proceduri kontrih</u>, l-impjegat jinghata l-opportunita' li jiddefendi ruhu in omagg ghall-principju ta' gustizzja naturali audi alteram partem. Ma hemmx kontestazzjoni li fil-kaz odjern, id-dispozizzjonijiet ta' dan ir-regolament gew kompletament injorati.*

39. Konsegwentement tqum il-kwistjoni jekk din il-Qorti ghandhiex gurisdizzjoni – in vista ta' dak li jippreskrivi l-Artikolu 115 tal-Kostituzzjoni – li tistharreg jekk ir-rakkomandazzjoni tal-PSC li jigi terminat l-impjieg tal-appellat hijiex wahda valida fil-ligi, tenut kont li l-procedura stabbilita fir-regolament 35 tal-Avviz Legali 186 tal-1999 ma gietx segwita.

40. Kaz analogu ghall-kaz odjern huwa ***Veterinarju Dottor Frank Cassar v. Chairman tal-Public Service Commission****, deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fit-12 ta' Ottubru 1976, fejn il-PSC ma segwietx il-procedura stipulata minnha stess, u l-Qorti kellha tezamina l-Artikolu 115 (dak iz-zmien 118) tal-Kostituzzjoni inehhilhiex il-gurisdizzjoni li tissindika l-operat tal-PSC. F'dik is-sentenza, il-Prim' Awla kienet ikkonkludiet hekk: "Din id-dispozizzjoni, fil-fehma tal-Qorti, tipprekludi lill-Qrati milli jezaminaw u jiddeciedu dwar materji affidati lill-Kummissjoni taht l-artikolu 113, 114, 115 u 117 u jekk il-Kummissjoni qdietx il-mansjonijiet taghha validament. Pero', ghal dak li jirrigwarda l-kwistjoni jekk il-Kummissjoni segwietx regolamenti ta' procedura maghmula minnha stess taht is-setghat moghtija bl-artikolu 123 tal-Kostituzzjoni, il-Qorti hi tal-fehma li ghandha kompetenza li tezamina jekk dawn ir-regolamenti stess, li l-Kummissjoni ghogobha tistabilixxi, gewx segwiti. Li kieku ma kienx hekk, il-Kummissjoni kien ikollha poter assolut li wara li tghid li tintrabat li ser issegwi certi proceduri, twarrabhom u ma tosservahomx kull meta jidhrilha, peress li l-ebda poter ma jkun jista' jissindika dan l-operat. Ghaldaqstant, il-Qorti ghandha gurisdizzjoni li tara li l-formalitajiet u proceduri li jirregolaw il-Kummissjoni u lill-Bord tad-Dixxiplina, fejn il-Kummissjoni stess hasset il-*

htiega li ghandha taghmel regoli, jigu osservati, u tara li kollox isir skond il-ligi".

41. Dan ir-ragunament tal-Prim' Awla huwa inneccepibbli, u ghalhekk, ghal din ir-raguni – u mhux, bir-rispett kollu, ghar-raguni moghtija mill-ewwel Qorti fis-sentenza finali taghha – il-Qrati (inkluza ghalhekk din il-Qorti) ghandhom gurisdizzjoni jissindikaw jekk ir-rakkomandazzjoni li tat il-PSC lill-Prim Ministru fil-konfront tal-appellat ittehditx skond il-ligi jew le."

Jidher mill-premess, fid-deliberazzjoni tal-funzjoni taghha, il-PSC kellha tassigura li dak l-ufficjal pubbliku li jkollu kaz li jkun qed jigi trattat quddiemha, irid jinghata dritt ta' smiegh xieraq. Ir-rikorrenti hija persuna fis-servizz tal-Gvern ta' Malta f'kariga civili, kif imfissra fl-Artikolu 124(1) tal-Kostituzzjoni, u allura r-Regolament 35 fuq imsemmi japplika ghaliha.

Fil-kawza ta' "Gatt v Prim Ministru", imsemmija aktar qabel, il-Qorti tal-Appell kompliet tghid hekk dwar l-implikazzjonijiet tal-principju *audi alteram partem*:

"*47. Ir-regolament 35, fuq citat, jinkorpora fih il-principju ta' gustizzja naturali audi alteram partem ghax jimponi li f'kull stadju tal-proceduri mehuda kontrih sabiex tintemm il-hatra tieghu, l-ufficjal pubbliku koncernat irid jigi moghti kull rapport u dokument li jkun se jintuza kontrih, sabiex ikun jista' jiddefendi ruhu, u jrid ukoll jinghata kull opportunita' biex jiddefendi ruhu quddiem il-PSC. Ghalhekk, fil-kaz odjern, il-principju tal-audi alteram partem, fil-proceduri ta' tnehhija mill-kariga ta' ufficjal pubbliku gew rezi mill-PSC innifisha f'ligi pozittiva, u konsegwentement iridu jigu osservati f'kull kaz ta' tkeccija mill-kariga ta' ufficjal pubbliku*" (sottolinear ta' din il-Qorti).

Fil-kaz odjern, huwa pacifiku li l-procedura kontemplata fil-ligi giet kompletament injorata jew sorvolata, u konsegwentement, ir-rakkomandazzjoni tal-PSC in kwistjoni ma ttehditx skont il-ligi u hija invalida.

Ghar-rigward tal-pozizzjoni tal-Prim Ministru f'din il-materja, fil-kawza msemmija ta' "<u>Gatt v Prim Ministru</u>", il-Qorti kompliet taghmel dawn l-osservazzjonijiet fid-dawl ta' dak li jipprovdi l-artikolu 86 tal-Kostituzzjoni:

"*55. Ghalhekk mhux preciz li jinghad li l-Prim Ministru kellu bil-fors bil-ghama jagixxi fuq ir-rakkomandazzjoni tal-PSC, ghax il-Prim Ministru kellu s-setgha li jirriferixxi lura ghal darba wahda dik ir-rakkomandazzjoni ghall-konsiderazzjoni mill-gdid tal-PSC. Id-decizjoni ahharija li l-appellat jitnehha mill-kariga tieghu ttiehdet mill-Prim Ministru bis-sahha tal-poteri moghtija lilu mill-Kostituzzjoni. Ghalhekk, skond il-Kostituzzjoni, ir-responsabilita' finali ghal dik id-decizjoni hija tieghu. Konsegwentement, kien obbligu tieghu li jivverifika li fil-process li wassal ghar-rakkomandazzjoni tal-PSC in kwistjoni, gew osservati l-ligijiet u regolamenti rilevanti, fosthom ir-regolament 35 tal-Avviz Legali 186/1999, u fin-nuqqas jitlob lill-PSC tirrikonsidra r-rakkomandazzjoni taghha wara li jkunu gew osservati l-ligijiet u regolamenti rilevanti.*

56. La darba r-rakkomandazzjoni tal-PSC in kwistjoni hija llegali u ghalhekk invalida u nulla, hija ugwalment invalida u nulla d-decizjoni tal-Prim Ministru li jittermina l-impjieg tal-appellat. Dak li hu legalment invalidu u null ma jista' jipproduci ebda effett, u ghalhekk l-appellat ghandu jerga' jigi ri-integrat fil-kariga li kellu qabel it-terminazzjoni ta' impjieg tieghu. Li kieku l-ewwel Qorti ma ordnatx lill-appellanti jergghu jpoggu lill-appellat fil-pozizzjoni li kien fiha qabel it-3 ta' Mejju 2001, kienet tkun hi li qed tikkrea sitwazzjoni ta' anti-kostituzzjonalita', ghaliex kienet tkun qed taghti effett lill-att illegali u null."

Dan kollu japplika *mutatis mutandis* ghal dan il-kaz.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tilqa' t-talbiet kollha tar-rikorrenti u tiddikjara null, invalidu u minghajr effett, l-ghemil tal-intimati meta tterminaw l-impjieg tar-rikorrenti. Il-Qorti ma thossx li ghandha tillikwida xi kumpens favur ir-rikorrenti, peress li tqis l-ordni li se tinghata hawn bhala "*just satisfaction*"; tordna li r-rikorrenti

titpogga fil-pozizzjoni li kienet qabel is-17 ta’ Novembru 2009, u cioe’ li titqies f’impjieg regolari mal-Gvern, u li tinghata l-paga taghha kollha daqs li kieku dik l-ittra ta’ terminazzjoni ta’ impjieg ma hargitx.

L-ispejjez tal-kawza jithallsu kollha mit-tlett intimati in solidum bejniethom (b’dan li fir-relazzjoni interna ta’ bejniethom, kull intimat irid ihallas terz [1/3] tal-ispejjez).

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------